WIKIPEDIA

Gjuha palatine gjermane

Palatina gjermane ose **Pfaelzisch** (Pälzisch, gjermanisht: Pfälzisch) është një dialekti franko-perendimor i gjermanishtes që flitet në Luginën e sipërme të Rhinet afërsisht në një zonë midis qyteteve të Zweibrücken, Kaiserslautern, Alzey, Worms, Ludwigshafen am Rhein, Mannheim, Heidelberg, Speyer, Landau, Wörth am Rhein dhe kufiri me rajonin Alsace në Francë, por edhe më gjerë. Pensilvania gjermane, ose Pensilvania holandeze zbritet kryesisht nga dialektet palatineze gjermane të folura nga gjermanët që emigruan në Amerikën e Veriut nga shekulli i shtatëmbëdhjetë deri në shekullin e nëntëmbëdhjetë dhe që zgjodhën të mbajnë gjuhën e tyre amtare. Swabianët e Danubit në Kroaci dhe Serbi gjithashtu përdorin shumë elementë të saj. Normalisht, një dallon Pfälzisch folur në pjesën perëndimore të Palatinate (Westpfälzisch) dhe Pfälzisch folur në pjesën lindore të Pfalz (Vorderpfälzisch). Termi anglisht Palatine i referohet rajonit të Pfalzit ku fliten këto dialekte.

Palatine gjermane	
Pälzisch	
Flitët në	Gjermani (Palatinate jugpermendimore,Rheinpfalz]]
Folësit	
Taksonomia	
Filogjeneza	Indo evropiane Gjermanike Perendimore gjermanike Të larta gjermanike Gjermanishtja qendrore perëndimore Franko qendrore **Palatine Gjermane**
Shkrimi	Latin
Kodet e klasifikimit	
ISO 639-3	pfl
Glottolog	pala1330

Disa shembuj të dallimeve në mes Gjermanihtes të Lartë dhe Pfälzisch janë:

Vorderpfälzisch	Westpfälzisch	Gjermanishtja e Lartë	Shqip
Mais	Mais	Mäuse	minj
Lais	Lais	Läuse	morrat
Grumbeea	Grumbeer	Kartoffel	patate
Schnook	Schdeschmick	Stechmücke	mosquito
Bääm	Bääm	Bäume	pemë
Bää	Bää	Beine	këmbë
Schdää	Schdää	Stein	guri
soi	sei	sein	tij (posesiv) / të jetë
unsa	unser	unsere	yni
net (nit)	net	nicht	nuk
dowedder/dewedda	degeche	dagegen	kundër
Fisch (Fusch)	Fisch	Fisch	feshk
ebbes	ebbes	etwas	diëka
Ärwett	Arwett	Arbeit	punë
Doa	Dor	Tor	portë
Abbel	Abbel	Apfel	mollë
hawwe	hann	haben	ka
Haffe	Hawwe	Kochtopf	tenxhere (tigan)

Disa shembuj të shqiptimit të fjalisë në Vorderpfälzisch do të ishin:

Isch habb's'm schunn vazehlt, awwa där hod ma's nit geglaabt.

Në Westpfälzisch:

Ich hann's'm schunn verzehlt, awwer er had mer's net geglaabt.

Në gjermanishten standarde, fjalia do të lexonte si të tillë:

Ich hab's ihm schon erzählt, aber er hat's mir nicht geglaubt.

Në përkthimin në gjuhën shqipe do të ishte:

Unë i kam thënë atij, por ai nuk më besoi.

Hasche aa Hunger? *(Westpfälzisch)*

Hoschd ach Hunga? *(Vorderpfälzisch)*

Në gjermanishten standarde, fjalia do të lexonte si të tillë:

Hast du auch Hunger?

Në përkthimin në gjuhën shqipe do të ishte,

A je edhe ti i uritur?

Prononcimi dhe gramatika ndryshojnë nga rajoni në rajon (madje edhe nga qyteti në qytet). Palatina gjermanë shpesh mund të tregojnë pjesën e Pfalzit apo edhe fshatin ku janë folësit e tjerë.

Në mënyrë gramatike, të gjitha dialektet palatine ndajnë karakteristikat që genitive nuk përdoren (zëvendësohen me përdorimet e dative, me ose pa von) dhe se shumica e foljeve nuk kanë një kohë të kaluar të papërsosur, vetëm të përsosur.
